

IA Xerativa: guía para o estudantado da Escola de Enxeñaría de Telecomunicación

(28 de xuño de 2024)

A utilización de ferramentas con funcionalidade xeral de **Intelixencia Artificial (IA)** en contextos académicos non é algo novo. Dende fai anos xa se están a empregar ferramentas deste tipo para cuestións como a verificación ortográfica ou a tradución. Agora ben, as ferramentas de **IA Xerativa (IAX)** supoñen un cambio significativo sobre a situación previa, xa que non só adaptan as entradas que reciben, senón tamén son quen de ofrecer resultados completamente novos. Isto fai posible traballar de forma máis eficiente en moitos escenarios, permitindo acadar resultados aceptables de forma rápida e doada.

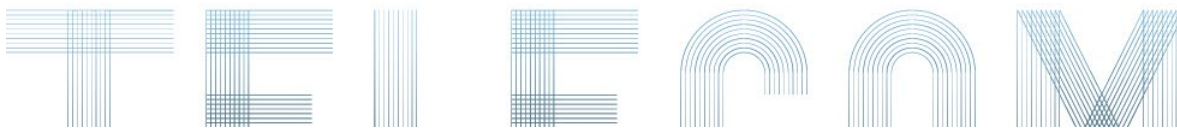
Agora ben, de cara ao seu uso como estudantes, as capacidades da IAX levan a plantexar moitas preguntas: **“deben facer uso da IAX?, como a deberan usar?, que supón o seu uso para a súa aprendizaxe?”** Compre ter claro que o obxectivo do estudantado debe ser aprender e isto non supón que os/as estudantes se deban limitar a proporcionar uns resultados (i.e., traballos). O realmente significativo para a aprendizaxe son as propias actividades que levan a completar estas tarefas ou traballos, xa que o esforzo cognitivo que se require para a súa realización é o que fai posible a consecución dunha aprendizaxe significativa.

Neste punto atopámonos nunha encrucillada:

- A IAX pode ser un obstáculo para a aprendizaxe ao permitir eludir o esforzo cognitivo.
- A IAX puidera ser unha ferramenta máis, das moitas dispoñibles, que utilizada de forma axeitada permitise desenvolver outro tipo de esforzo cognitivo, de máis alto nivel, que conduza a novas competencias de utilidade no novo escenario tecnolóxico.

A Escola de Enxeñaría de Telecomunicación (EET) da Universidade de Vigo decántase por promover o uso da IAX de forma ética, responsable e crítica.

A visión é facer o mellor uso posible da IAX para o desenvolvemento das competencias propias dos títulos e das actividades académicas que estas conlevan, incorporando novos resultados de aprendizaxe relativos ao uso desta nova tecnoloxía.

Uso ético

A IAX é unha boa ferramenta para axudar a xerar ideas e a redactar un texto, pero o traballo final debe reflectir ideas, análises e conclusións propias. Débese indicar claramente que partes do traballo foron elaboradas coa axuda da IAX para manter a transparencia e evitar enganar. Cando se utiliza a IAX para a realización de tarefas académicas, hai varias consideracións a ter en conta para garantir un uso ético:

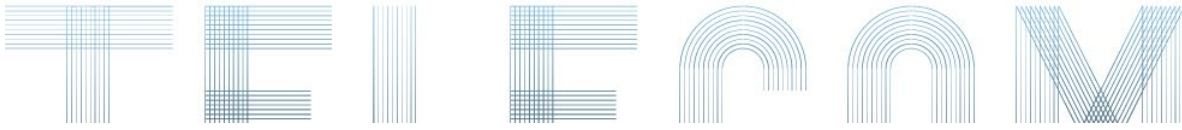
- **Declarar o uso da IAX.** Debes asegurar que todo o contido xerado pola IAX se atribúe correctamente e non se presenta como un traballo orixinal propio. Utilizar a IAX para producir un traballo que se fai pasar por propio considérase deshonesto academicamente. Cando se utiliza contido xerado por IAX, débese citar a ferramenta empregada como se faría con calquera outra fonte¹, e especificar como se utilizou a IAX no proceso de investigación ou redacción.
- **Recoñecer a propiedade intelectual.** A IAX puido ser adestrada con datos protexidos por dereitos de autor sen o permiso requirido. Ademais, os resultados xerados polas IAX poden incluír ideas doutros autores sen que aparezan citadas ou referenciadas de xeito apropiado. Preocúpate sempre de citar axeitadamente o traballo doutros autores.

Usar IAX é considerado fraude académica (plaxio) cando o traballo entregado non pode ser considerado como propio do/a estudante ou cando o/a estudante non declarou o seu uso.

Indicacións sobre o uso ético:

- Familiarízate coas directrices e políticas éticas da Universidade de Vigo, e en concreto coas da EET, en relación co uso da IAX.
- Reflexiona periodicamente sobre como usas a IAX e se se axusta ás normas e recomendacións éticas.
- Recoñece o uso da IAX no teu traballo e cítalo axeitadamente.
- Atribúe axeitadamente o traballo que utilices doutros autores.

¹ Podes atopar unha guía sobre como citar na sección 7 do informe “IA Xerativa na Escola de Enxeñaría de Telecomunicación”.

- Leva un rexistro detallado de como e cando utilizas a IAX nos teus procesos de aprendizaxe.
- En caso de dúbida, pide consello a docentes, titores/as académicos ou comités de ética sobre o uso adecuado da IAX nos teus estudos.

Uso responsable

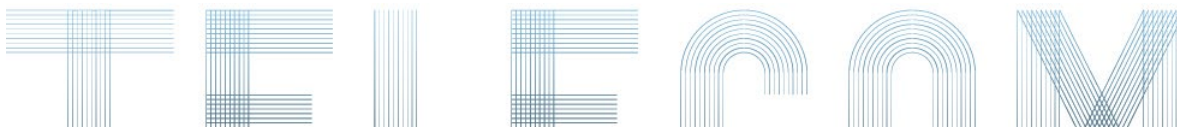
A IAX é unha tecnoloxía cunha gran capacidade que pode ser de moita utilidade para o estudantado. Pode ser utilizada para: proporcionar información, inspirar novas ideas, ofrecer novos puntos de vista, axudar na redacción ou corrección de textos, resumir documentos, xerar imaxes, figuras, ou código, analizar datos, etc. Tendo todas estas posibilidades é moi tentador utilizar a IAX para facer ou facilitar moitas das tarefas que os/as estudantes teñen que realizar. Pero a IAX pode ser un factor limitante da aprendizaxe.

No caso concreto da realización dun traballo, como un estado da arte ou a revisión dunha tecnoloxía, a IAX non deba ser unha ferramenta para redactar a versión final do mesmo. Agora ben, o texto xerado pola IAX pode ser un bo punto de partida, que entre outras cousas pode liberar do bloqueo inicial “da folla en branco”. Sobre ese texto inicial xerado pola IAX o/a estudante pode elaborar novas versións do traballo, que inclúan contribucións propias e doutras fontes que resulten relevantes, ata xerar unha versión final que reflecta o seu bo facer.

Un uso responsable da IAX tamén require considerar os seguintes puntos:

- **Privacidade e protección da información persoal e sensible.** Debes estar seguro/a de que os datos introducidos nestes sistemas non infrinxen as normas ou regulamentos sobre privacidade e protección da información persoal e sensible. É recomendable utilizar ferramentas de IAX que contan con sólidas medidas de seguridade para protexer os seus datos fronte a accesos non autorizados ou infraccións.
- **Responsabilidade social.** Elixe ferramentas de IAX desenvolvidas por organizacións que prioricen as prácticas éticas, a transparencia e a responsabilidade.
- **Responsabilidade medioambiental.** Ten en conta o impacto ambiental do uso de ferramentas de IAX, xa que algúns modelos requiren importantes recursos informáticos.

Para o estudantado, a realización de tarefas académicas non deba ser un obxectivo en si mesmo, senón un medio para un fin maior: aprender.

Indicación sobre o uso responsable:

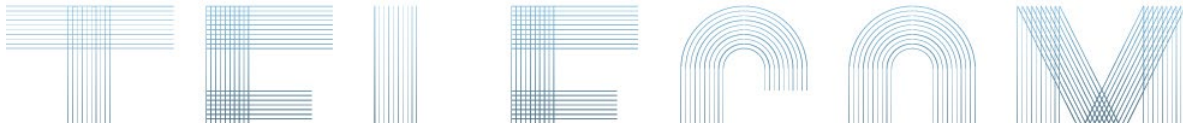
- Utiliza a IAX para apoiar a túa aprendizaxe, non para eludila.
- Utiliza a IAX como complemento do teu propio traballo, non como substituto do mesmo.
- Trata o contido xerado pola IAX como un borrador que necesita a túa achega e perfeccionamento.
- Non compartas información persoal ou sensible coa IAX.
- Asume a responsabilidade dos contidos que utilices xerados con IAX.
- Mantente ao día dos últimos avances en IAX para utilizar estas ferramentas de forma eficaz e responsable.

Uso crítico

Para facer un uso axeitado da IAX, é importante coñecer as limitacións e carencias que presenta:

- **A IAX NON ten pensamento crítico.** A IAX non ten capacidade de análise crítica polo que tampouco pode saber si o contido xerado é verídico, simplemente mestura estatisticamente patróns cos que foi adestrada. Polo tanto sempre hai que avaliar o contido acudindo a fontes fiables e citables.
- **A IAX NON é unha fonte de información con precisión e exactitude garantidas.** Por este motivo, como no caso anterior, é moi importante comprobar os feitos e cotexar con fontes fiables calquera información ofrecida pola IAX.
- **Os modelos de IAX poden reflectir e propagar nesgos presentes nos seus datos de adestramento.** Hai que tratar de identificar e mitigar os nesgos no contido xerado por IAX para garantir un traballo xusto e imparcial. Hai que procurar producir un traballo inclusivo e que teña en conta diversas perspectivas, aínda que a ferramenta de IAX non o faga de forma automática.

Aínda que poida ter moita información sobre unha ampla gama de textos, ningunha IAX é experta en ningún tema.

Indicacións sobre o uso crítico:

- Comproba e verifica a información proporcionada pola IAX a través de fontes cribles e fiables.
- Avalía a relevancia e fiabilidade do contido xerado por IAX antes de incluílo nun traballo.
- Comprende os límites do que a IAX pode e non pode facer.
- En caso de dúbida, pide consello a docentes sobre o uso crítico da IAX nos teus estudos.